

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	5. XII	2017	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-63-9/17-15/57		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

**CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE**

Broj: 01-022-14570/17-1

Podgorica, 4. decembar 2017. godine

**SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za rodnu ravnopravnost
Nada Drobnjak, predsjednica Odbora**

PODGORICA

Predmet: Odgovor na pitanje Fatbardhe Pulti (Forum žena FORCA-e)

Fatbardhe Pulti (Forum žena FORCA-e), u pisanoj formi, postavila je pitanje na koje traži odgovor, u pisanoj formi, od strane Vlade Crne Gore za sjednicu „Ženskog parlamenta“ koja će biti održana 6. decembra 2017. godine.

P I T A N J E

„Da li je Vlada Crne Gore predvidjela bilo koju mjeru ili aktivnost radi efikasnijeg sprovođenja zakonskih okvira i strategija koje su na snazi u Crnoj Gori, kao što su Istanbulska konvencija, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i Strategija za zaštitu od nasilja u porodici 2016-2020? Da li se institucionalno u dovoljnoj mjeri radi na sprječavanju nasilja nad ženama i porodičnog nasilja? Da li su žrtve nasilja u dovoljnoj mjeri zaštićene i podržane od strane relevantnih institucija, pogotovo kada je u pitanju istraga i gonjenje počinitelaca, i koliko su informisane sa pravnim lijekovima koji stoje na raspolaganju žrtvama?“

U odnosu na postavljeno pitanje Ministarstvo pravde daje sljedeći:

ODGOVOR

Vlada Crne Gore, u martu 2017. godine, donijela je treći po redu nacionalni strateški dokument za rodnu ravnopravnost – Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, sa dvogodišnjim akcionim planom koji je predvidio mjere, nosioce, partnere na realizaciji mjera, zatim rokove, finansijska sredstva i indikatore. Nasilje nad ženama i nasilje u porodici su i dalje jedan od prioriternih problema u dijelu rodne ravnopravnosti. Poseban vid nasilja nad ženama/djevojčicama je praksa ranih-prisilnih brakova, koja je prisutna naročito među populacijom roma i egipćana. Vlada Crne Gore je usvojila novu Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020, gdje je ovo pitanje posebno naglašeno.

U skladu sa članom 10 Istanbulske konvencije Crna Gora je osnovala Koordinacioni odbor za koordinaciju, sprovođenje, praćenje i procjenu politika i mjera za sprječavanje i

borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija). Ovo tijelo osnovano je u maju 2017. godine, te je do sada izradilo državni izvještaj o implementaciji navedene Konvencije. Nadalje, GREVIO Komitet Savjeta Evrope prosljedio je upitnik o zakonodavnim i drugim mjerama, imajući u vidu odredbe Istanbulske konvencije. Crna Gora je u julu mjesecu izradila državni izvještaj na osnovu ovog Upitnika. Ovim izvještajem obuhvaćeni su svi oblici nasilja nad ženama inkriminirani (ili gdje je primjenjivo, pak sankcionirani) u skladu sa Poglavljem V Konvencije, gde se ubrajaju psihičko nasilje, proganjanje, fizičko nasilje, seksualno nasilje, uključujući i silovanje, prisilni brak, sakaćenje ženskih genitalija, prinudni abortus, prisilnu sterilizaciju i seksualno uznemiravanje. To se takođe odnosi i na nasilje u porodici nad ženama, koje se definiše kao fizičko, seksualno, psihološko ili ekonomsko nasilje koje se dešava u porodici ili domaćinstvu, ili između bivših ili sadašnjih supružnika ili partnera, bez obzira da li ili ne počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

U skladu sa Strategijom zaštite od nasilja u porodici 2016-2020 i članovima 20 i 22 Istanbulske konvencije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja će, u narednom periodu u saradnji sa relevantnim ministarstvima, izraditi nacionalni plan unaprjeđenja servisa opšte podrške u skladu sa Istanbulskom konvencijom, kao i nacionalni plan unaprjeđenja specijalizovanih usluga podrške žrtvama nasilja kao i preporukama studije Savjeta Evrope o minimalnim standardima za specijalizovane servise.

U skladu sa Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dužno da sačini analizu potrebe uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja u porodici predviđenih Istanbulskom konvencijom, te je ova aktivnost planirana za 2018. godinu. Takođe, u skladu sa Strategijom zaštite od nasilja u porodici i članovima 23 i 25 Istanbulske konvencije Ministarstvo rada i socijalnog staranja je planiralo da u narednom periodu otvori skloništa i krizne centre, u skladu sa analizom potreba uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja. Skloništa za žrtve nasilja planirana su u centralnom i sjevernom dijelu Crne Gore i biće ih ukupno tri (u skladu sa navedenom Konvencijom na 200.000 stanovnika otvara se po jedno sklonište), a krizni centri su planirani u južnom dijelu Crne Gore. Ministarstvo rada i socijalnog staranja planiralo je da, u saradnji sa UNDP-jem, pokrene izmjenu i dopunu Protokola o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici iz 2011. godine, kako bi se ojačala multidisciplinarna saradnja i olakšala procedura svih nadležnih institucija, a sve u cilju da se na što efikasniji i brži način zaštiti žrtva od nasilja u porodici, a ovim će se takođe riješiti i pitanje jedinstvene baze podataka. Navedenim protokolom precizirane su procedure i institucionalna saradnja Državnog tužilaštva, policije, centara za socijalni rad, zdravstva, pravosuđa, školskih i predškolskih ustanova u vezi sa porodičnim nasiljem i nasiljem nad ženama.

U skladu sa članom 24 Istanbulske konvencije osnovana je jedinstvena Nacionalna, besplatna SOS linija za pomoć žrtvama nasilja u porodici koja je počela sa radom 1. septembra 2015. godine i koja pokriva cijelu zemlju, radi davanja savjeta pozivaocima, povjerljivo odnosno čuvajući njihovu anonimnost, u vezi sa svim vidovima nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom. U Nacionalnoj SOS liniji radi više osoba, koordinatora/ka, kosultanata/kinja, volontera/ki i psihologa/škinja. Takođe, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava svake godine sprovodi kampanju 16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici u saradnji sa Kancelarijom UNDP-a, Misijom OSCE-a, NVO-ima, lokalnim samoupravama. Radi unaprjeđenja saradnje Državnog tužilaštva i NVO-a koje se bave zaštitom žrtava porodičnog nasilja, dana 20.11.2017. godine organizovan je sastanak

državnih tužilaca/ki iz Vrhovnog državnog tužilaštva, Višeg državnog tužilaštva u Podgorici i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, sa predstavnicama nevladinih organizacija Centar za ženska prava, Sigurna ženska kuća i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja. Na sastanku je dogovoreno konkretno jačanje saradnje i neposredne međusobne komunikacije, kroz određivanje kontakt osobe u tužilaštvu koja će koordinirati u razmjeni informacija između nevladinih organizacija, Centra za socijalni rad i policije u svakom konkretnom slučaju.

Kada je u pitanju istraga i gonjenje počinalaca krivičnih djela, važno je istaći da je u 2016. godini Državnom tužilaštvu, zbog krivičnog djela nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici prijavljeno 218 lica, pa je sa neriješenim prijavama iz ranijeg perioda bilo u radu prijava protiv ukupno 241 lica, od čega je na kraju te godine ostalo neriješeno svega 20 prijava, dok je zbog izvršenja navedenog krivičnog djela optuženo ukupno 142 lica.

U vezi sa dijelom pitanja koje se odnosi na Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći ističemo da su donošenjem pomenutog zakona, koji se primjenjuje od 1. januara 2012. godine, stvoreni normativni uslovi da svi građani, bez obzira na njihovo imovno stanje, mogu ostvariti pravo na sudsku zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, kao i da se obezbijedi besplatna pomoć radi ostvarivanja prava na pravično suđenje i jednak pristup sudu, u skladu sa međunarodnim standardima. Izmjenama iz 2015. godine omogućeno je ostvarivanje besplatne pravne pomoći i u postupku pred javnim izvršiteljima, imovinski kriterijumi kao osnov za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć su usklađeni sa novim Zakonom o dječijoj i socijalnoj zaštiti, žrtvama nasilja u porodici omogućeno je da budu prepoznati kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć. Sprovođenje ovog zakona prati Ministarstvo pravde, koje shodno Akcionom planu za pregovaračko poglavlje 23, u saradnji sa Vrhovnim sudom Crne Gore i Sudskim savjetom, izrađuje Analizu odobrenih slučajeva besplatne pravne pomoći i potrebnih sredstava za finansiranje na godišnjem nivou za period 1. januar – 1. oktobar. Do sada je izrađeno pet godišnjih analiza a posljednja je za period 1. januar – 1. oktobar 2017. godine. Pred crnogorskim sudovima u izvještajom periodu (1. januar – 1. oktobar 2017. godine) ukupno je podnijeto 454 zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći, od čega je 351 usvojeno, 57 odbijeno, 4 odbačeno, a 5 zahtjeva je povučeno, u 3 slučajeve je postupak obustavljen, dok je u 34 predmeta odlučivanje u toku. Broj podnijetih zahtjeva smanjen je za 22.4% u odnosu na prethodni izvještajni period. Od ukupnog broja odobrenih zahtjeva za pružanje besplatne pravne pomoći 43 odnosno 10% se odnosilo na žrtve krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovina ljudima.

Takođe, ističemo da je, u okviru mjera predviđenih Strategijom reforme pravosuđa 2014-2018, Udruženje sudija Crne Gore u periodu 1. januar-1. oktobar 2017. godine, u saradnji sa CDT-om objavilo pet informativnih brošura od kojih je jedna na temu besplatne pravne pomoći, a koje su distribuirane građanima putem info pultova u svim crnogorskim opštinama.

S poštovanjem,

